

♥can
modern

THOMAS MANN

Buddenbrooklar Bir Ailenin Çöküşü

16. BASKI

Çeviri: KASIM EĞİT - YADİGAR EĞİT

THOMAS MANN
BUDDENBROOKLAR
BİR AİLENİN ÇÖKÜŞÜ

Can Modern

Buddenbrooklar. Bir Ailenin Çöküşü, Thomas Mann
Almanca aslından çevirenler: Kasım Eğit - Yadiđar Eğit
Buddenbrooks. Verfall einer Familie

© 1922, S. Fischer Verlag, Berlin

© 1983, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1983

16. basım: Eylül 2023, İstanbul

Bu kitabın 16. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Şebnem Sunar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-3534-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĐITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

THOMAS MANN
BUDDENBROOKLAR
BİR AİLENİN ÇÖKÜŞÜ

ROMAN

1929 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Almanca aslından çevirenler

Kasım Eğit - Yadigar Eğit

Thomas Mann'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Tonio Kröger, 1997

Büyülü Dağ, 1998

Seçilen, 1998

Venedik'te Ölüm, 2007

Lotte Weimar'da, 2009

Değişen Kafalar, 2011

Zor Saat, 2011

Aldanan Kadın, 2012

Majesteleri Kral, 2013

Mario ile Sihirbaz, 2013

Doktor Faustus, 2013

Dolandırıcı Felix Krull'un İtirafı, 2014

Efendi ile Köpeği, 2016

Yol Hikâyeleri, 2022

THOMAS MANN, 1875'te Almanya'da doğdu. 1898'de yayımladığı ve *Der kleine Herr Friedemann* (Küçük Friedemann) adı altında topladığı ilk öykülerinde, daha çok Schopenhauer, Nietzsche ve Wagner'in etkisi altında kalarak sanatçının yaratma sorununa odaklanmıştı. Bu ilk öykülerinin ardından Mann'ı asıl üne kavuşturan *Buddenbrooklar* adlı toplumsal roman yayımlandı. 1903'te *Tonio Kröger*, 1912'de *Venedik'te Ölüm* yayımlandı. Daha sonra *Büyülü Dağ*'ı yazan Mann, Hitler iktidara gelince Almanya'dan ayrıldı. 1936'da ABD vatandaşlığına geçti ve Almanya'nın karanlık tablosunu çizdiği *Yusuf ve Kardeşleri* dörtlemesini yayımladı (1933-1942). Dörtlemenin ardından yazmaya koyulduğu *Doktor Faustus*'ta ise besteci Andreas Leverkühn'ün yaşamöyküsünün ışığında, Alman kültürünün barbarlığa yenik düşmesini anlattı. 1929'da Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Mann, 1955'te Zürih'te öldü.

KASIM EĞİT, 1948'de Adana'da doğdu. Doktorasını 1978'de Almanya'da Ruhr Üniversitesi'nde tamamladı. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyeliği ve bölüm başkanlığı yaptı. Friedrich Dürrenmatt'ın *Duruşma Gecesi*, Stefan Zweig'in *İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar* ve *Değişim Rüzgârı*, Heinrich Böll'ün *Frankfurt Dersleri* ve *Melek Sustu*, Thomas Mann'ın *Buddenbrooklar* (Yadigar Eğitimle birlikte) ve Theodor Fontane'nin *Effi Briest* adlı yapıtlarını dilimize kazandırdı.

YADİGAR EĞİT, 1951'de İstanbul'da doğdu. Yüksek öğrenimini Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Aynı üniversitede Alman Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı ve Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yaptı. 2010 yılından bu yana Yabancı Diller Yüksekokulu'nda yönetim kurulu üyesidir. Bugüne değin kaleme aldığı pek çok yazı, makale ve bildirinin yanı sıra Hugo Loetscher'in *İsviçrenin Keşfi*, Thomas Mann'ın *Değişen Kafalar* (Kasım Eğit'le birlikte) ve Heinrich Böll'ün *Solgun Köpek* ile *Melek Sustu* adlı yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Birinci bölüm

1

“Bu nedir. Bu... nedir...”

“*Je, den Düvel ook, c'est la question, ma très chère demoiselle!*”¹

Beyaz lake boyalı, düz çizgili ve yaldızlı bir aslan başıyla bezenmiş açık sarı döşemeli kanepede, kayınvalidesinin yanında oturan Frau Konsül² Buddenbrook, yanı başında koltuğuna oturmuş olan eşine şöyle bir baktı ve büyükbabanın, pencerenin önünde, kucağına oturttuğu küçük kızının yardımına koştu.

“Tony!” dedi, “inanıyorum ki, Tanrı beni...”

Sekiz yaşında, narin yapılı küçük bir kız olan Antonie, şanjanlı, ince ipek giysisiyle o sevimli sarı başını büyükbabasının yüzünden biraz öteye çevirerek, derin düşüncelere dalmış gibi gri mavi gözlerini odanın içinde öylesine gezdirdi ve bir kez daha tekrarladı: “Bu nedir,” daha sonra yavaş yavaş, “İnanıyorum ki, Tanrı beni de,” yüzü birden aydınlanmaya başladı, “bütün öteki yaratıklarla birlikte yarattı,” diye ekledi çabucak. Sözcükler birden-

1. (Aşağı Almanca) “Lanet olsun,”; (Fr.) “bütün mesele bu, çok sevgili Matmazel!” (Y.N.)

2. O yılların Almanyası'nda eyalet meclislerince bazı büyük tüccarlara ve önemli kişilere verilen bir unvan. (Ç.N.)

bire dökülmeye başladı ve mutluluk saçan bakışlarla ve hiç takılmadan, kısa bir süre önce –1835 yılında– yüce ve bilge senatonun onayıyla gözden geçirilerek yeniden yayımlanan kateşizmin¹ ruhuna sadık kalarak bütün paragrafı ezbere okudu. İnsan ezberlediği şeyleri peş peşe sıralamaya başlayınca, kışın erkek kardeşleriyle birlikte küçük kızaklarıyla Jerusalem Dağı'ndan² aşağıya doğru kayıyormuş gibi bir duyguya kapılıyor, diye düşündü Tony: Sözcükler birbiri ardına akıp giderken, bütün düşünceler yok oluyor ve insan istese de onları durduramıyor.

“Ayrıca giysileri ve ayakkabıları,” diye devam etti Tony, “yiyecekleri ve içecekleri, evleri ve bahçeleri, kadınları ve çocukları, tarlaları ve inekleri de..” Ancak şimdiye kadar kendisine hâkim olan ihtiyar Johann Buddenbrook bu sözler üzerine içindeki kakhaha selini bırakıverdi. Kateşizmle eğleniyor olmanın verdiği keyifle gülüyordu ve belki de yalnızca bu amaç için bu küçük sınavı uygulamıştı. Tony'nin tarlası ve sürüsü hakkında bilgi aldı, bir çuval buğdayı kaçta satacağını sordu ve karşılıklı olarak ticaret yapmayı önerdi ona. Hiçbir zaman öfkeli görünmeyen yuvarlak, pembemsi ve temiz yüzünü, pudralanmış kar beyazı saçları çevreliyordu ve belli belirsiz bir saç örgüsü gri kahverengi ceketinin geniş yakasının üstüne düşüyordu. Yetmiş yaşına gelmiş olmasına rağmen gençlik yıllarının modasından kopmamıştı; yalnızca kocaman cepleriyle düğmelerin arasına kordon diktirmekten vazgeçmişti, fakat yaşamı boyunca hiçbir zaman uzun pantolon giymemişti. Beyaz fırfırlı fularının üzerindeki geniş ve çift katlı çenesinde rahatlığı çağrıştıran bir ifade vardı.

1. Hıristiyanlıkta, gençleri bilgilendirmek, kiliseye yeni üye kazanmak ve Hıristiyanlık eğitimi gören vaftiz adaylarını vaftize hazırlamak amacıyla sorular ve yanıtlar biçiminde düzenlenmiş inanç ve ibadet kılavuzu. (Y.N.)

2. Jerusalemsberg. Lübeck'te temsili Haç Yolu ritüelinin yer aldığı yokuşun adı.

Aile reisine saygının bir ifadesi olarak hepsi de onun kahkahalarına katıldı. Kızlık soyadı Duchamps olan Madam Antoinette Buddenbrook tıpkı kocası gibi kıkır kıkır gülüyordu. İriyarı bir kadındı; gür beyaz saçlarının bukleleri kulaklarının üzerinden aşağıya doğru dökülmüştü, üzerinde sadelik ve alçakgönüllülüğü simgeleyen siyah ve açık gri çizgili bir elbise vardı, kucağındaki küçük çantayı sıkı sıkı tutan beyaz elleri hâlâ çok güzeldi. Yüz hatları, yıllar içerisinde kocasının yüz hatlarına şaşılacak kadar benzemişti. Yalnızca gözlerinin biçimi ve canlı siyahlığı onun yarı Latin asıllı olduğunu belli ediyordu. Büyükbabası tarafından Fransız İsviçreli bir aileden geliyordu ve doğma büyüme Hamburglu bir hanımefendi idi.

Kızlık soyadı Kröger olan gelini Frau Konsül Elisabeth Buddenbrook, çenesini göğsünün üzerine bastırarak dudaklarını patlatarak Kröger'lere özgü kahkahasını atıyordu. Bütün Kröger'ler gibi onun da son derece şık bir görüntüsü vardı. Her ne kadar bir güzellik ilahesi sayılmasa da, yine de ince ve ölçülü ses tonuyla sakin, kendinden emin ve zarif hareketleriyle çevresinde şeffaflık ve güven duygusu uyandırıyor. Başının üstünde küçük bir taç şeklinde toplanmış kızılımsı saçları, bukleler halinde kulaklarının üstüne bırakılmıştı ve küçük çillerle bezenmiş kar beyazı tenine çok yakışıyordu. Biraz uzunca burnu ve küçük ağzının yanı sıra yüzünün en belirgin özelliği, alt dudağı ile çenesi arasında girinti olmamasıydı. Çiçek desenli, açık renkli ince ipekliden dar bir eteğin üstünde vücudunu sıkı sıkı saran belden kesik, kabarık karpuz kollu kısa elbisesi, ipek bir kurdeleye takılmış iri pırlantaların oluşturduğu bir kompozisyonun süslediği o muhteşem gerdanını tüm güzelliğiyle gözler önüne seriyordu.

Konsül Buddenbrook, biraz sinirli bir hareketle oturduğu koltuktan öne doğru eğildi. Tarçın rengi ceketinin

koni biçimindeki kollarının geniş manşetleri, bileğinin üzerinden taşarak ellerini sıkı sıkı kavıyordu. Üstünde yıkanır kumaştan, yan dikişleri siyah şeritlerle bezenmiş beyaz bir pantolon vardı. Çenesinin değdiği kolalı yakalığına bağladığı geniş ipek kravatı, renkli yeleşinin açık kalan yakasını iyice örtüyordu.

Her ne kadar dalgın gibi görünseler de, dikkatli bakan gözleri babasının mavi çukurumsu gözlerini andırıyordu; ancak yüz hatları daha keskindi ve daha ciddi görünüyordu. Öne doğru fırlamış gibi oldukça iri ve kemerli bir burnu vardı ve sarışın kıvrık favorileriyle yarıya kadar örtülmüş yanakları yaşlı babasınınki kadar dolgun değildi.

Madam Buddenbrook gelinine döndü, kolunu tuttu ve onun kucağına doğru bakıp kıkır kıkır gülererek, “Her zaman aynı, hep aynı adam, değil mi *mon vieux*¹ Bethsy?..” dedi. “Her zaman” sözcüğünü, kibar konuşma modasına uyarak biraz değişik söylemişti.

Frau Konsül hiç yanıt vermedi, ancak zarif elini öyle salladı ki, kolundaki altın bilezikler şingirdadı, sonra altına düşen bir saç telini düzeltmek istiyormuş gibi elini kendine özgü bir hareketle başına götürdü.

Konsül Buddenbrook dostça ve aynı zamanda da serzenişli bir sesle, “Ama baba, kutsal şeylerle yine alay ediyorsunuz!” dedi gülümseyerek.

Meng Caddesi’ndeki geniş ve eski evin birinci katında, duvarları doğa manzaralarıyla kaplı odada oturuyorlardı. Johann Buddenbrook Şirketi’nin bir süre önce satın aldığı bu eve daha yeni taşınmışlardı. Duvarlara çepeçevre gerilmiş kalın ve yumuşak kumaşların üstünde, yere serili ince halıdaki kadar değişik ve birbirinden gü-

1. (Fr.) Sevgili. (Y.N.)

zel doğa manzaraları vardı; XVIII. yüzyılın resim sanatı zevkine uygun olarak yapılmış bu doğa manzaralarında üzüm kesen neşeli bağcılar, tarlalarında çalışan köylüler, kucaklarındaki bembeyaz kuzularla su kenarında bekleyen ya da şehvetli çoban delikanlılarla öpüşen saçları kurdeleli sevimli çoban kızları göze çarpıyordu. Bu resimlerin çoğunda hâkim olan sarı günbatımı manzarası, beyaz lake mobilyaların sarı kumaşı ve iki pencerede asılı sarı ipek tüllerle tam bir uyum gösteriyordu.

Odanın büyüklüğüne göre mobilyaların sayısı fazla değildi. İnce, düz ve hafif altın yaldız işlemeli yuvarlak masa divanın önüne değil, karşıdaki duvarın yanına, kapının üstünde bir flüt kutusunun durduğu küçük organ karşısına konmuştu. Duvarların önüne bir düzen içinde sıralanmış dik arkalıklı koltuklardan başka pencerenin yanında duran küçük bir dikiş masası vardı, divanın karşısında da, üzerine küçük biblolar ve minik heykeller konmuş zarif bir yazı masası duruyordu.

Pencerelerin karşısındaki camlı kapıdan sütunlu holün loş karanlığı görünüyordu, girişin sol tarafında yemek salonuna açılan beyaz renkli, çift kanatlı yüksek bir kapı vardı. Öteki duvarda, yarım daire şeklindeki bir çıkmanın içinde, kapının arkasında, ustalıkla yerleştirilmiş parlak dökme demirden sobanın çıtırtıları duyuluyordu.

Çünkü havalar erken soğumuştü. Dışarıda, sokağın karşı tarafında, Meryem Ana Kilisesi'nin avlusunda çepeçevre dizilmiş küçük ıhlamur ağaçlarının yaprakları, henüz ekim ortası olmasına rağmen şimdiden sararmıştı. Kilisenin gotik tarzı geniş köşelerinden ve kenarlarından esen rüzgâr ılık çalıyor, incecik ve buz gibi bir yağmur yağıyordu. Pencerelerin ikinci camları da, Buddenbrook ailesinin en yaşlı kadınının hatırına, daha şimdiden takılmıştı.

Günlerden perşembeydi, iki haftada bir bütün aile

perşembeleri toplanırdı. Ama bugün aynı kentte oturan aile üyelerinden başka bazı tanıdıklar da sade bir yemeğe davet edilmişti. Saat dörde geliyordu, erken çöken akşamın alacakaranlığında oturmuş, konukları bekliyorlardı.

Kendisini Jerusalem Dağı'ndan kızakla aşağıya doğru kayıyormuş gibi hisseden küçük Antonie, ezberlediği paragrafı okurken büyükbabasının söylediklerine hiç aldırmamıştı, sadece biraz öne çıkık üstdudağını daha da şişirerek somurtmuştu. Sonunda Jerusalem Dağı'nın eteğine ulaşmıştı, ancak kayarken durmayı başaramadığı için varış noktasını biraz aşmıştı.

"Âmin!" dedi Tony. "Büyükbaba, ben biliyorum ne olduğunu!"

İhtiyar Buddenbrook, "*Tiens!*¹ Bizim küçük yaramaz bir şey biliyormuş!" dedi yüksek sesle, meraktan ölüyormuş gibi bir hali vardı. "Duydun mu annesi? Biliyormuş ne olduğunu! Kimse bana söyleyemez mi..."

Tony, her sözcükte başını sallayarak, "Çakan şimşek bir şeyi tutuşturuyorsa o zaman yıldırım düştü, demektir; eğer şimşek bir şeyi tutuşturmuyorsa o zaman arkasından gök gürler!" diye başladı anlatmaya.

Bunları söyledikten sonra kollarını kavuşturdu ve başarısından emin olan biri gibi, gülümseyen büyüklerinin gözlerine baktı. İhtiyar Buddenbrook onun bu bilgiçliğine kızmıştı ve çocuğun kafasına bu saçmalıkları kimin soktuğunu ısrarla bilmek istedi. Bunun, küçüklere bakması için kısa süre önce işe alınan Marienwerder'li Matmazel Ida Jungmann'dan kaynaklandığı anlaşılınca, Konsül Buddenbrook ondan yana çıkmak zorunda kaldı:

"Çok sert davranıyorsunuz baba. Tony'nin yaşında bir kızın neden bu tür konularla ilgili görüşü olmasın ki?"

1. (Fr.) Bak şuna. (Y.N.)

“Excusez, mon cher... Mais c'est une folie!¹ Çocukların kafasının böyle şeylerle karıştırılmasına ne kadar kızdığını bilirsin! Aman gök gürlüyormuş, gürlüyorsa gürllesin canım! Alın o Prusyalı hanımefendinin hayrını görün...”

Sorun, ihtiyar Buddenbrook'un Ida Jungmann'dan pek hoşlanmıyor olmasıydı. O öyle dar görüşlü biri değildi. Dünyanın pek çok yerini gezip görmüştü: 1813 yılında Prusya ordusunun müteahhidi olarak tahıl satın almak üzere dört at koşulu bir arabayla Güney Almanya'ya gitmiş, daha sonraları Amsterdam ve Paris'i görmüştü. Doğup büyüdüğü kentin sivri çatılı evlerinin dışında kalan yerleri tümüyle küçümsemeyecek kadar aydın bir adamdı. Ancak Johann Buddenbrook, ticari ilişkileri dışında insanlarla ilişki kurmaktan oğlu Konsül Buddenbrook'tan daha çok sakınır ve yabancılardan uzak durmaya özen gösterirdi. İşte bu yüzden, bir gün çocukları Batı Prusya'ya yaptıkları bir seyahatten dönerken kimsesiz kalmış bu zavallı genç kızı –kız şimdi yirmisindeydi– bir bakıma İsa'nın çocuğu olarak yanlarına alıp eve getirdiklerinde, bu hayırsever davranışından dolayı oğluyla Fransızca ve Kuzey Alman lehçesiyle epeyce tartıştı. Kızın babası bir hancıydı ve Buddenbrook'lar, Marienwerder kentine varmadan kısa bir süre önce ölmüştü. Ida Jungmann, ev işlerinde ve çocuklara karşı davranışlarında çok becerikliydi; dürüstlüğü ve Prusyalıların sınıf ayrımı anlayışına bağlılığı ile aslında Buddenbrook ailesi için en uygun kişiydi. Aristokrasi ilkelerine çok bağlıydı, küçük burjuva ile büyük burjuva arasında ayırım gözetmeye çok dikkat ederdi, derin bir bağlılık hissettiği büyük burjuvalara hizmet etmekten gurur duyuyordu. Tony'nin bazen kendi sınıfından olmayan –Matmazel Jungmann'ın tah-

1. (Fr.) Çok özür dilerim, canım... ama böyle çılgınlık olamaz. (Y.N.)

minine göre küçük bir burjuva sayılan– bir okul arkadaşıyla yakınlaşmasını hiç hoş karşılamıyordu.

Tam bu sırada Prusyalı genç kız sütunlu holde göründü ve camlı kapıdan geçip oturma odasına girdi: Siyah bir elbise giymişti; saçları düz taranmış, uzunca boylu, iri kemikli bir kızdı ve temiz bir yüzü vardı. Açık tenli, sarı saçlı ve çok zayıf bir kız çocuğu olan Klothilde’yi elinden tutarak içeri getiriyordu. Küçük kızın üzerinde çiçek desenli ketenden bir elbise vardı ve yüzü, yaşlı kızların yüzünü andırıyordu. Klothilde, Konsül Johann Buddenbrook’un yoksul ve uzaktan bir akrabasının, Rostock’ taki bir çiftlikte kâhya olarak çalışan yeğenin kızıydı. Antonie’yle aynı yaşta ve iyi huylu bir kız olduğu için bu evde büyümüştü.

Matmazel Jungmann, “Her şey hazır,” dedi. R harfini çıkarırken gırtlığını epeyce zorlamıştı, o aslında “r” harfini hiç söyleyemezdi. “Klothilde’ ciğim mutfakta bana çok yardım etti, Trina’ya neredeyse yapacak iş kalmadı...”

İhtiyar Buddenbrook başını göğsünün üstüne eğmiş, Ida’nın şivesine kıs kıs gülüyordu; Konsül Buddenbrook küçük yeğenin yanağını okşayarak, “Aferin Thilda!” dedi. “‘Dua et ve çalış,’ diye yazar İncil’de. Bizim Tony seni örnek alsın, aylaklığa ve yaramazlığa çok meyilli...”

Tony başını öne eğdi ve göz ucuyla büyükbabasına baktı, onun her zaman olduğu gibi kendisini savunacağını biliyordu.

“Hayır, hayır,” dedi büyükbabası, “kaldır başını Tony, yürekli ol! Bir kişi herkese örnek olamaz. Herkes istediği gibi davranır. Thilda iyi kızdır, ancak bizler de öyle küçümsenecek insanlar değiliz. Haklı değil miyim Bethsy?”

İhtiyar Buddenbrook her zaman kendisinden yana olan gelinine döndü, Madam Antoinette ise inanmış olmaktan daha çok akıllıca davranıp oğlundan yana tavır almıştı. Böylece iki farklı kuşak, eski danslarda olduğu

gibi karşılıklı olarak birbirine el uzatmış oluyordu.

“Babacığım, siz çok iyi bir insansınız,” dedi Frau Konsül Buddenbrook. “Tony akıllı ve becerikli bir hanım olmak için çaba gösterecektir...” Daha sonra Ida’ya dönerek, “Oğlanlar okuldan döndüler mi?” diye sordu.

Ama büyükbabasının dizlerinin üstünde oturmuş, pencereden sokağı seyreden Tony aynı anda lafa karıştı:

“Tom ve Christian, Johannis Caddesi’nden bu tarafa doğru geliyorlar. Herr Hoffstede... ve Doktor Amca da...”

Bu arada Meryem Ana Kilisesi’nin çanları aynı anda çalmaya başladı: Dang-ding, ding-dong! Sesler öylesine düzensizdi ki, ne tür bir müzik olduğu, niçin çalındığı anlaşılamıyordu; ama küçük çanın neşeli ve büyük çanın heybetli vuruşu saatin dört olduğunu bildiriyordu. Aynı anda dış kapının zili holde yankılandı. Christian ve Tom’la birlikte ilk konuklar, şair Jean Jacques Hoffstede ve aile doktoru Grabow gelmişti.

2

Kentin Şairi olarak tanınan Jean Jacques Hoffstede –Bugün için de yanında birkaç dize getirmiştir!–, ihtiyar Buddenbrook’tan daha genç değildi ve yeşil ceketinin dışında giyim zevki de aynıydı. Ama ihtiyar dostundan daha zayıf ve daha hareketliydi. Küçük ve yeşilimsi gözleri cin gibi bakıyordu, uzun ve sivri bir burnu vardı.

Şair Hoffstede erkeklerin elini sıktıktan ve kadınların –özellikle de büyük bir saygı duyduğu Frau Konsül’ün– önünde, bugünkü kuşağın asla beceremeyeceği bir reverans yaptıktan sonra sessizce gülümseyerek, “Çok teşekkür ederim,” dedi. “Saygıdeğer ev sahiplerine bu dostça davetleri için çok teşekkür ederim.” Deri kemerli mavi önlükleriyle yanında duran Tom ve Christian’ı göstererek, “Bu iki delikanlıya Königs Caddesi’nde rastladım,

yanımda Doktor da vardı, okuldan dönüyorlardı. Frau Buddenbrook, gerçekten eşsiz çocuklarınız var, değil mi? Thomas ciddi ve her bakımdan düzgün bir genç, çok büyük bir tüccar olacak, bundan hiç kuşku yok. Christian ise çok yetenekli, yaman bir çocuk gibi geliyor bana, bilmem yanılıyor muyum? Söylediklerime belki pek inanmayacaksınız, ancak duyduğum hayranlığı gizleyecek değilim. Bana kalırsa üniversitede okuyacak; akıllı ve pırıl pırıl bir yetenek...”

Herr Buddenbrook altın yaldızlı tütün tabakasını çıkardı ve içinden tütün aldı.

“Küçük yaramaz! Şair mi olacak dersin Hoffstede?”

Matmazel Jungmann pencerelerin perdesini çekti. Kristal avizenin ve masanın üstüne konmuş şamdanların üstünde yanan mumların ışığı odaya gizemli ama hoş bir aydınlık verdi.

Işığın altında saçları altın gibi parlayan Frau Konsül Elisabeth, “Söyle bakalım Christian, bugün öğleden sonra neler öğrendin?” dedi. Christian’ın o gün okulda yazı, matematik ve müzik dersi olduğu öğrenildi.

Yedi yaşında bir çocuktü ama şimdiden babasına şaşılacak kadar çok benziyordu. Küçücük, yuvarlak ve çukur gözleriyle, dışarı fırlamış iri ve kıvrık burnuyla tıpkı babasının kopyasıydı. Elmacikkemiklerinin altında göze batan birkaç çizgi, yüz biçiminin tazeliğini ve çocuksu görüntüsünü uzun süre koruyamayacağını gösteriyordu.

Christian bakışlarını odanın içinde gezdirirken, “Öyle güldük ki,” diye başladı anlatmaya. “Dinleyin, Herr Stengel, okul arkadaşımız Siegmund Köstermann’a ne dedi, biliyor musunuz?” Öne doğru eğildi, başını sağa sola salladı ve bir söylev verir gibi konuşarak, “Güzel evladım, dış görünüşüne bakılırsa, kusursuzsun, ama için kara...” dedi. Bunu söylerken “r” harfini yutmuş ve “kara” sözcüğünü değişik bir biçimde söylemişti. Çocuğun dış görü-

nüşünün kusursuz oluşuna aslında inanmadığını öylesine komik bir yüz ifadesiyle söyledi ki hepsi de kakhahayı koyuverdi.

“Küçük yaramaz!” diye tekrarladı ihtiyar Buddenbrook kıkır kıkır gülererek. Ama şair Hoffstede duyduğu hayranlıktan dolayı kendisinden geçmişti.

“Çok hoş!” dedi yüksek sesle. “Bundan daha güzel olamaz! Şu Marcellus Stengel’i tanımak lazım! O böyle titizdir işte! Evet, gerçekten çok hoş!”

Böyle yetenekleri olmayan Thomas, küçük kardeşinin yanında durmuş, en küçük bir kıskançlık duymadan tatlı tatlı gülüyordu. Dişleri pek güzel değildi, küçük ve sarıydı, ama burnunun güzelliği dikkat çekiciydi, gözleri ve yüz biçimi büyükbabasına çok benziyordu.

Ev sakinleri ile konuklar sandalyelere ve divana oturmuş, çocuklarla sohbet ediyor, erken gelen soğuklar ve yeni taşınılan ev üzerine konuşuyorlardı. Herr Hoffstede, yazı masasının üstünde duran Sèvres porseleninden yapılmış siyah benekli av köpeği biçimindeki hokkanın güzelliğine hayran kalmıştı. Konsül Buddenbrook’la aynı yaşta olan Doktor Grabow ise seyrek sakallarının yanaklarına kadar indiği sevecen ve yumuşak yüzüyle gülümseyerek masaya konmuş olan pastaları, üzümlü çörekleri ve çeşit çeşit tuzlukları inceliyordu: ailenin bu eve taşınması sebebiyle akraba ve dostları tarafından armağan olarak gönderilen “tuz ve ekmek”. Ama armağanların soylu ailelerden geldiğini göstermek için ekmek yerine tatlı, baharatlı ve kocaman çörekler konmuştu masaya, tuz da som altından tuzluklara.

Doktor masanın üstündeki çörekleri gösterip hemen saldırmamaları için çocukların gözünü korkutmaya çalışırken, “Bugün benim çok işim olacak,” dedi başını sallayarak ve daha sonra tuzluğu, karabiber ve hardal kabını alıp yukarı kaldırdı.

“Lebrecht Kröger’in armağanı,” dedi ihtiyar Buddenbrook sessizce gülümseyerek. “Benim çok sevgili akrabam her zaman cömerttir. Hisar önündeki bahçeli evi yaptırdığında ben ona böyle bir armağan göndermemiştim. Ama o her zaman böyleydi; eli açık, armağan göndermekten hoşlanan, tam bir centilmen...”

Peş peşe çalan kapı zili bütün evde yankılandı. Rahip Wunderlich gelmişti; uzun ve siyah bir cüppe giymişti, saçları pudralıydı, sakin ve sevimli beyaz yüzü, ışıldayan gri ve neşeli gözleriyle tıknaz ve yaşlı bir adamdı. Uzun süreden beri duldu; birlikte geldiği ve cılız ellerinden birini dürbün gibi yaparak bir sanatsal yapıtı inceliyor-muş gibi ikide bir gözünün önüne götüren uzun boylu Grätjens gibi o da müzmin bir bekârdı; Grätjens şehirde sanatsal yapıtlardan anlayan biri olarak ün yapmıştı.

Ailenin eski dostları Senatör Langhals ile karısı da geldiler – kıpkırmızı suratlı şarap tüccarı Köppen ile iri-yarı karısını da unutmamak gerek.

Saat dört buçuğu biraz geç Kröger’ler de geldi: ihtiyar Kröger ile karısı, Tom ve Christian’la yaşıt oğulları Jakob ve Jürgen’le birlikte Konsül Kröger ve karısı. Frau Konsül Kröger’in annesi ve babası da, kereste tüccarı Oeverdieck ve karısıyla hemen hemen aynı anda geldiler: herkesin içinde birbirine genç çiftler gibi en tatlı sözlerle hitap eden sevgi dolu ihtiyar bir karıkoca.

Konsül Buddenbrook, “Kibar insanlar geç gelir,” dedi ve kayınvalidesinin elini öptü.

Johann Buddenbrook sağ eliyle ihtiyar Kröger’in elini sıkarken sol eliyle de akrabaları Kröger’leri işaret edip, “Ama gelince de tam gelirler,” dedi.

Lebrecht Kröger uzun boylu, kibar ve tam bir sosyete adamıydı, gerçi saçları biraz pudralıydı ama moda-ya uygun giyinmişti. Kadife yeleğinin üstüne iki sıra halinde dikilmiş kıymetli taştan düğmeler pırlıl pırlıl parıl

Thomas Mann'ın ilk romanı *Buddenbrooklar*, Kuzey Almanya'da tahıl ticaretiyle uğraşan burjuva bir ailenin birkaç nesil boyunca yaşadıklarına odaklanır. Doğumlar, evlenmeler, boşanmalar, hastalıklar, ölümler, başarılar ve başarısızlıklarla *Buddenbrooklar*, değişen topluma ve bu yeni toplumun yaşam koşullarına ayak uyduramayan geleneksel bir aile tablosu çizer. Roman, bu ailenin kaçınılmaz çöküşüne doğru hızla yol almasını öyküler.

Bir dönemin burjuvazisinin kaybolan değerlerine ağıt niteliği taşıyan *Buddenbrooklar*'ı Thomas Mann 1900 yılında, 25 yaşında kaleme aldı. 1929'da Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülen Mann'ın bu dev eseri, modern edebiyatın klasikleri arasındadır.

#almanedebiyatı #aile #medeniyet #birey #eskiavrupa #ticaret
#toplum #hayat #burjuvazi

